

Макроекономічне регулювання інвестиційних процесів та впровадження стратегії інноваційно-інноваційного розвитку в Україні // Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. м. Київ, 23-24 жовтня 2008 р. – У трьох частинах / РВПС України НАН України. – К.: РВПС України НАН України, 2008. – Ч.1. – 396 с.

Збірник містить матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Макроекономічне регулювання інвестиційних процесів та впровадження стратегії інноваційно-інноваційного розвитку в Україні», що відображають теоретико-методологічні основи дослідження структури інвестицій в секторах національної економіки, теоретико-методологічні засади державної інноваційної політики, регулювання розвитку інноваційного потенціалу в економіці, склад і рівень обмежень інвестиційного розвитку в сучасному середовищі, формування та реалізація інноваційно-інноваційного потенціалу у високотехнологічних галузях промисловості, регіональна стратегія інноваційного розвитку України, інноваційно-інноваційний розвиток у вимірах безпеки.

Макроэкономическое регулирование инвестиционных процессов и внедрение стратегии инновативно-инновационного развития в Украине // Материалы междунар. науч.-практ. конф. г. Киев, 23-24 октября 2008 г. – В трех частях / СОПС Украины НАН Украины. – К.: СОПС Украины НАН Украины, 2008. – Ч.1. – 396 с.

Сборник содержит материалы международной научно-практической конференции «Макроэкономическое регулирование инвестиционных процессов и внедрение стратегии инновативно-инновационного развития в Украине», что отображают теоретико-методологические основы исследования структуры инвестиций в секторах национальной экономики, теоретико-методологические основы государственной инновационной политики, регулирование развития инновационного потенциала в экономике, состав и уровень ограничений инвестиционного развития в современной среде, формирование и реализация инновативно-инновационного потенциала в высокотехнологичных отраслях промышленности, региональная стратегия инновационного развития Украины, инновативно-инновационное развитие в измерениях безопасности.

Матеріали опубліковано в авторській редакції.

Редакційна колегія:

1. Данилишин Б.М., член-кор. НАН України, д.е.н., проф., заслужений діяч науки і техніки України, – Голова оргкомітету.
2. Хвесик М.А., д.е.н., проф., заслужений діяч науки і техніки України, член-кор. УААН – Співголова оргкомітету.
3. Саблук П.Т., д.е.н., проф., заслужений діяч науки і техніки України, академік УААН – Співголова оргкомітету.
4. Корецький М.Х., д.держ.упр., проф., заслужений діяч науки і техніки України – заступник Голови оргкомітету.
5. Малік М.Й., д.е.н., проф., академік УААН.
6. Кропивко М.Ф., д.е.н., проф., академік УААН.
7. Кваша С.М., д.е.н., проф., член-кор. УААН.
8. Дацій О.І., д.е.н., проф.
9. Чернюк А.Г., д.е.н., проф.
10. Бистряков І.К., д.е.н., проф.
11. Степаненко А.В., д.г.н., проф.
12. Чижова В.І., д.е.н., проф.
13. Федоров М.М., д.е.н., проф.
14. Тарасова Н.В., к.е.н., ст.н.с.
15. Піріашвілі Б.З., к.е.н., ст.н.с.
16. Драган І.О. – к.держ.упр., секретар оргкомітету.

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДО ПРОВЕДЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ <i>В.І. Любімов</i>	238
КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: ПОНЯТТЯ, ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ, ІНСТРУМЕНТАРІЙ <i>Макаров М.О.</i>	239
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В АПК. <i>А.М.Малюга</i>	241
УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНИХ МЕХАНІЗМІВ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ <i>Марецький Р.А.</i>	242
ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ МАРКЕТИНГУ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНОЮ ГАЛУЗЗЮ <i>С.А. Матійко</i>	244
АКТИВІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ <i>Мінін І.Г.</i>	245
ПЕРЕДУМОВИ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АВТОМОБІЛЕБУДУВАННЯ <i>О.В. Мязкова</i>	246
ОСНОВНІ НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕРЕБУДОВИ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ <i>С. А. Надвичинний</i>	250
РОЛЬ ДЕРЖАВИ У РЕГУЛЮВАННІ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ <i>Надюк З. О.</i>	251
АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО СЦЕНАРІЮ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ <i>В. В. Огліх</i>	255
РЕГУЛЮВАННЯ ТА СТАБІЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ <i>В. В. Огліх , І. С. Сікора, О.О. Шаповалов</i>	258
ТЕХНІЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ БУДІВЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ ЯК ОСНОВА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ГАЛУЗЬ <i>Олійник Н. І.</i>	262
УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ВИМІРУ ВИТРАТ ТА ВИЗНАЧЕННЯ СОБІВАРТОСТІ В ДЕРЖАВНОМУ РЕГУЛЮВАННІ ДОХОДІВ СІЛЬГОСПВИРОБНИКІВ <i>І.В.Охріменко</i>	264
ІННОВАЦІЇ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА <i>П.В. Павлик</i>	266
ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ ДЕРЖАВНОЇ ФОРМИ ВЛАСНОСТІ <i>Петришина Н. В.</i>	269
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ <i>Петухова О.М.</i>	272
ЕВОЛЮЦІЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО І ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ <i>Піддубняк Т.А., Доброзорова О.В.</i>	273
КООРДИНАЦІЯ ДІЙ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ З УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЮ ВЛАСНІСТЮ <i>В.Т. Плакіда</i>	276

3. Утвердження інноваційної моделі розвитку економіки України: Матеріали науково-практичної конференції. – К.: НТУУ «КПІ», 2003. – 434 с.
4. Крисальний О.В., Павлик П.В., Лебідь Г.М. Ринок інновацій // Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективи розвитку. Інформаційно-аналітичний збірник (випуск 5) / За ред. П.Т. Саблука та ін. – К.: ІАЕ УААН, 2002. – С. 423-438.
5. Звіт про діяльність Української академії аграрних наук за 2007 рік. – К.: Аграрна наука, 2008. – 438 с.
6. База даних інноваційної продукції наукових установ УААН, що рекомендуються для маркетингової діяльності: Збірник інноваційних розробок УААН / За ред. М.В. Зубця. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 180 с.
7. Перелік наукових розробок, які були випробувані центрами наукового забезпечення АПВ регіонів у 2007 році і рекомендовані для впровадження у виробництво. – К.: УААН, 2008. – 114 с.
8. Інноваційні бізнес-пропозиції, що рекомендуються науковими установами УААН для використання в агропромисловому виробництві: Збірник завершених інноваційних розробок інститутів УААН / За ред. В.П. Ситника. – К.: ННЦ ІАЕ, 2008. – 98 с.
9. Пріоритетні завдання аграрної науки України. – К.: УААН, 2008. – 32 с.

УДК 334.724.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ ДЕРЖАВНОЇ ФОРМИ ВЛАСНОСТІ

*Петришина Наталія Валеріївна, аспірантка кафедри економічної теорії
Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова*

Розвиток економіки України на інноваційній основі вимагає підвищення конкурентоспроможності підприємств, в тому числі підприємств державної форми власності, їх адаптацію до нових умов господарювання, зростання темпів модернізації виробництва. Забезпечення високого рівня науково технічного розвитку країни, покращення результатів інноваційної діяльності підприємств вимагають створення передумов для структурних змін в економіці, зростання обсягів фінансування інноваційної сфери, підтримки інноваційних процесів, піднесення конкурентоспроможності та якості продукції вітчизняних виробників.

Проведений аналіз інноваційної діяльності підприємств України у 2004-2005 рр. за кількістю інноваційно активних промислових підприємств з урахуванням форми власності, визначив:

- рівень інноваційної активності українських промислових підприємств незначний і складав у 2004-2006 рр. 13,7-11,2 % від загальної кількості промислових підприємств, причому їх кількість і питома вага, зменшуються. До цього призвели, з одного боку, тривалий і значний спад промислового виробництва, з другого, руйнування інноваційної інфраструктури, по-третє, нестача власних коштів на інновації, по-четверте, висока відсоткова ставка кредитних ресурсів, та інші фактори;

- основний напрямок інноваційної діяльності, який активно проводять на всіх підприємствах - придбання машин, обладнання, устаткування. Це пов'язане з потребою в оновленні фізично та морально застарілих основних фондів, ступінь яких у деяких видах економічної діяльності досягає 80 %.

В Україні спостерігається зниження частки підприємств державної форми власності з 18,5% у 1998р. (322 серед 1738 підприємств) до 9,85%(990 серед 10047 підпри-

емств) у 2005р.[8; с.236]. Також, протягом 1998 – 2005 рр. в Україні зменшувалась кількість інноваційно-активних підприємств, в тому числі підприємств державної форми власності(з 322 у 1998р. до 128 підприємств у 2005р.), однак витрати суб'єктів підприємництва на впровадження інновацій при цьому значно збільшились з 1,2 млрд. грн. у 1998р. до 5,8 млрд.грн. у 2005р., в тому числі частка витрачених коштів державними підприємствами також скоротилась з 38% до 13,6% у 2005р.[6; с.132].

Характеристика інноваційної діяльності підприємств, в тому числі державних, свідчить про те, що інноваційні чинники економічного зростання не ввійшли до програм розвитку промисловості країни. Вражає показник питомої ваги підприємств, які впроваджують інновації у 2005р.(13,2%), це значно нижче граничного значення в 25% і не може порівнюватись з аналогічним показником розвинених країн, який становить більше 60%[3; с.48].

Вищезазначені факти, а також те, що за 1998-2005 роки неухильно зменшується частка інноваційно-активних підприємств, в тому числі державної форми власності, на нашу думку свідчить про те, що в Україні:

- не створено необхідних умов для функціонування інноваційної моделі розвитку(відсутність реалізації на практиці конкурентних переваг, які створюються високотехнологічними продуктами, що призводить до високої ризиковості інвестицій до інноваційної сфери та зменшення грошових потоків);

- 75% інвестицій спрямовуються в галузі III укладу, 20% - до IV укладу і 4,5 – до V укладу[5; с.12];

- спостерігається зниження обсягів експорту високотехнологічної продукції на світові ринки;

- не створена вертикально інтегрована організаційно-економічна система інноваційного розвитку, яка б охоплювала всі рівні функціонування економіки країни від малих підприємств до макрорівня економіки;

- існує структурна незбалансованість між інвестиціями в людський капітал та потребами інноваційного розвитку промисловості(відсутність висококваліфікованого персоналу);

- діяльність українських товаровиробників на світових ринках високотехнологічної продукції незначна(обсяги експорту високотехнологічної української продукції на світові ринки становить 1,45 млрд. дол. США — це лише 0,05% світового ринку і 4,8% від усього експорту України (18 млрд. дол. США; потенціал вітчизняного експорту високотехнологічної продукції більший і оцінюється приблизно у 10–15 млрд. дол. США, або 0,3–0,5% до світового експорту, але для його реалізації необхідно, насамперед, докласти значних зусиль для активізації інноваційної моделі розвитку національної економіки[10; с.112]);

- спостерігається спад інноваційної активності та практично відсутні ринкові механізми формування інноваційної інфраструктури, також немає чіткої державної стратегії формування ринково орієнтованої національної інноваційної системи;

- фактично витрати на НДДКР становлять лише 1,1% ВВП, що дорівнює 0,17% витрат США і 4,3% витрат Росії(саме тому, на відміну від розвинених країн, де інноваційна модель розвитку економіки надійно підтверджує свою ефективність (частка інноваційних підприємств досягає 70% і за рахунок виробництва й експорту наукоємної продукції забезпечує до 85–90% приросту ВВП), в Україні інноваційну діяльність здійснює 1/10 підприємств, а частка інноваційної продукції в загальному обсязі промислового виробництва становить менше 7%[9; с.23];

- на світовому ринку високотехнологічної продукції, який оцінюється в 2,5-3 трлн. дол. США, частка України становить приблизно 0,05-0,1%. За загальним індексом зростання конкурентоспроможності (Growth Competitiveness Ranking) у 2004 р. Україна була на 86 місці серед 104 країн, за індексом розвитку технологій - на 83-му, індексом використання інформаційно-комунікаційних технологій — на 76-му, за спроможністю до інновацій — на 39 місці[7; с.8];

- за рівнем залучення країн світу до процесів глобалізації Україна останні два роки займає 43 місце серед 62 країн(внаслідок недосконалості механізмів реалізації вітчизняних досліджень і розробок, відсутності стимулювання науково-інноваційного потенціала

лу, слабого розвитку державної системи підтримки у сфері інтелектуальної власності[2; с.39];

- постійне недофінансування науково-інноваційної сфери економіки, яке негативно впливає на зміни у кадровому складі виконавців НДДКР(протягом останніх років частка кандидатів наук у загальній кількості виконавців НДДКР знизилася на 12,3%, до інших країн емігрувало понад 720 докторів і кандидатів наук, втрати інтелектуальних ресурсів оцінюються орієнтовно в 1 млрд дол. США щорічно, внаслідок чого країна стає інтелектуальним донором для розвинених країн світу[1; с.83].

Державні підприємства зіштовхуються з деякими труднощами. По-перше, багато підприємств не виявили необхідної гнучкості, щоб вчасно перейти на виробництво нових видів продукції. По-друге, доволі актуальною залишається проблема досягнення підприємствами достатнього рівня рентабельності.

Роль державних підприємств в економіці протягом останнього десятиліття кардинально змінювалась і мала відповідати тим провідним тенденціям в економіці, які визначали обличчя держави. Спочатку це було етапом творення нових ринкових структур, а зараз - це етап створення нових більш потужних ринкових суб'єктів, які мають бути конкурентоспроможними не лише на внутрішньому, але й на світовому ринку. Таке під силу лише великим інтегрованим структурам, тому державна політика регулювання економіки спрямовується на співпрацю з середнім та великим бізнесом, з транснаціональними корпораціями та промислово-фінансовими групами, іншими виробничо-господарськими структурами.

Для активізації інноваційної діяльності, на нашу думку, необхідно здійснити ряд заходів, зокрема:

1. Врахувати досвід системи державного стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності передових країн світу(на прикладі США, Великобританії, Німеччини та інших країн)[4; с.351].
2. Сприяти розвитку фундаментальної та прикладної науки, спрямовувати політику держави на екологізацію виробництва.
3. Створити систему інформаційного забезпечення учасників інноваційної діяльності.
4. Спрямувати кошти на фінансуванні ефективних інноваційних проектів, спрямованих на створення сучасної інфраструктури країни та впровадження високих технологій.
5. Переглянути та вдосконалити закони у галузі інноваційної діяльності щодо пільг та надати пільги і фінансування програм за рахунок коштів бюджету потенційно конкурентним виробництвам, які пов'язані з "чистими"(неуречевленими) технологіями і високотехнологічними продуктами, що вважаються передовими в світі: біотехнологія, гнучке автоматизоване виробництво, ядерні технології, авіакосмічні продукти та ін.
6. Активізувати діяльність технопарків за рахунок державної підтримки.
7. Здійснити технологічне переоснащення та структурну перебудову виробництва з метою створення нових товарів, конкурентоспроможних на світовому ринку.
8. Зменшити міграцію науковців та вдосконалити посередництво у справі налагодження взаємодії між закладами фундаментальної та прикладної науки.
9. Налагодити співробітництво та обмін досвідом із зарубіжними країнами.
10. Здійснити перевірку та контроль за реалізацією державних замовлень у галузі перспективних НДДКР та інші.

Формування конкурентоздатної моделі економіки, визначення пріоритетних галузей, які мають економічний потенціал підвищення конкурентоздатності, опанування державної інноваційної моделі розвитку на основі активного використання передового досвіду багатьох країн світу в сфері застосування інноваційного управління та створення адекватної організаційно-економічної структури для реалізації інновацій, дасть змогу Україні забезпечити сталий економічний та соціальний розвиток та посісти гідне місце на міжнародній арені високих конкурентних технологій.

Література:

- 1.Александрова В. П. Перспективи фінансування економіки знань // Економіка і прогнозування.- 2004.- №1. – С 71-85.
- 2.Демюхін В. А. Інноваційна політика держави і проблеми інтелектуальної власності // Економіка і прогнозування.- 2005.— №2. — С. 37—44.,с.39.

3.Кужель В.М. Методичні підходи до формування моделі управління технічним розвитком підприємств //Формування ринкових відносин в Україні. – 2006. - №3. – с.47-51.

4.Кузнєцова А.Я., Возняк Г.В., Дубовик О.В., Тувакова П.В. Фінансове стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності малого і середнього бізнесу в Україні: Монографія /Львів. банк. інститут Національного банку України. – Львів: АБІ НБУ, 2006.- 367с., с.350-352.

5.Наука сьогодні. Щотижневий збірник оперативної інформації про новини в галузі науки і технологій. - №33. – 2007. – с.12.

6.Наукова та інноваційна діяльність в Україні: Стат. зб. / Державний комітет статистики України — К.: ДП "Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України", 2006. — 362с.

7.Ноговіцин О., Луговський В., Волошин Н., Шкворець Ю., Онисько Є. Інституційні засади вдосконалення державного управління інноваційними процесами та комерціалізацією інтелектуальної власності // Інтелектуальна власність.- 2005.— №10. — С. 4—10.

8.Статистичний щорічник України за 2006 рік. – К. ДКС України. ВДВ "Консультант", 2007. – 552с.

9.Федулова Л. І. Корпоративні структури в інноваційній діяльності: світовий досвід та можливості для України // Економіка і прогнозування.- 2004.- №4. - С 7-27.

10.World Investment Report 2005. Transnational Corporations and the Internationalization of R&D. -N.Y., Geneva: United Nations, 2005. - P. 119.

УДК 330.341.1

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Петухова О.М., Національний університет харчових технологій

Перехід економіки України на інноваційну модель розвитку потребує формування адекватного ринковим умовам механізму державної підтримки, розроблення інноваційної політики, спрямованої на забезпечення синергійного ефекту взаємодії всіх суб'єктів інноваційного процесу.

Прийняті за часів незалежності України численні законодавчі акти, спрямовані на підтримку інноваційної діяльності, на жаль не створили міцного підрунтя інноваційного розвитку. Переважна більшість зусиль виявилась зосередженою навколо проблем податкового регулювання, удосконалення бюджетного розподілу, визначення широкого кола пріоритетів розвитку тощо. Між тим застосування податкових пільг щодо підтримки розвитку окремих галузей (суднобудування, літакобудування, сільськогосподарського машинобудування, електроніки і т.д.) послабило доходну частину бюджету, але суттєвого покращення інноваційного розвитку економіки не принесло.

Необхідно змінити підхід до визначення пріоритетів інноваційного розвитку. Визначені на законодавчому рівні є багаточисленними та, як правило, не конкретними. На наш погляд намагання підтримки одночасно багатьох галузей веде до розпорошення матеріально-технічних і фінансових ресурсів, а отже і до відсутності позитивного результату. Отже необхідно визначитись з пріоритетами, підтримуючи невелику кількість конкретних інноваційних проектів, які здатні створити підйомну силу, надати поштовх динамічному розвитку економіки, завоюванню конкурентних позицій на світових ринках. Саме розвиток таких перспективних інноваційних проектів, на наш погляд, сприятиме формуванню навколо них інноваційного середовища й виробленню комплексної, системної інноваційної політики.